

Aquesta obra és un assaig en forma de diàleg amb la Perplexitat, una aplicació de la intel·ligència artificial.

El diàleg flueix a partir de les preguntes que jo, amb esperit crític i sovint provocador, formulo a la Perplexitat. Com en qualsevol conversa viva, algunes de les meves qüestions neixen de manera inesperada, impulsades per les respostes que la Perplexitat em proporciona. Sense aquestes preguntes, la Perplexitat no generaria cap resposta, per la qual cosa les seves aportacions són també, en certa manera, meves.

Així, aquest assaig en forma de diàleg que ara ofereixo als lectors és fruit d'una autoria compartida, un intercanvi viu que convida a la reflexió i el descobriment².

Quan es parla de la intel·ligència artificial sembla que hi ha una tendència a exagerar desmesuradament, tant des de la perspectiva dels que volen fer creure que aviat, amb la seva ajuda, podrem gaudir dels beneficis del paradís aquí a la terra, com des de la perspectiva d'aquells que consideren que el seu ús ens portarà de manera accelerada a l'anihilació de la humanitat, sota el control i l'opressió cruel i despòtica dels algorismes i les màquines.

Aquest diàleg amb la Perplexitat que presento ara al lector vol ser una aportació que ens permeti aproximar-nos al coneixement del que és allò que anomenem intel·ligència artificial. M'ha semblat una proposta molt interessant i il·lustrativa fer un diàleg directe amb una de les aplicacions d'intel·ligència artificial més potents que hi ha en aquest moment a disposició de qualsevol de nosaltres a internet:

² Sobre l'autoria compartida de les respostes, vegeu la resposta que dona sobre aquest punt la Perplexitat en el nostre diàleg.

Perplexitat (www.perplexity.ai). Durant uns mesos he fet preguntes a la Perplexitat intentant aconseguir un diàleg encadenat i fluid, en el qual es toquen alguns dels temes principals, més interessants o suggestius sobre el funcionament i les repercussions de la intel·ligència artificial.

Tot el diàleg l'hem fet en català, ja que un dels avantatges de la Perplexitat és la capacitat de rebre preguntes i generar respostes en català. Abans de començar aquest diàleg, jo no tenia cap guió previ. Sí que tenia clar que volia tocar alguns temes, però el diàleg s'ha anat fent sobre la marxa, segons com anava sortint.

No he retocat cap de les respostes de la Perplexitat. A vegades, el text de les respostes manca de fluïdesa, però aquesta és la seva manera de redactar.

Un altre punt que vull mencionar és que la Perplexitat escriu els seus textos dirigint-se al seu interlocutor, en aquest cas jo, d'una manera molt educada i respectuosa. Això fa que, molt sovint, em doni la raó quan potser hauria de respondre des d'un punt de vista més crític. Ho dic perquè això pot sobtar alguns lectors, o fins i tot algú podria arribar a creure que jo he modificat les respostes de la Perplexitat a favor meu. Els seus textos són simplement molt educats i sempre cerquen oferir una crítica constructiva.

Esperant que el lector pugui gaudir i treure'n alguna cosa positiva d'aquest meu diàleg amb la Perplexitat, acabo aquest prefaci i deixo pas al nostre diàleg.

Xavier Casassas Canals, Salzburg/Lindau 2024-2025

Presentació de la Perplexitat

Jo mateix:

Perplexitat aquestes últimes setmanes hem tingut un diàleg molt interessant sobre el que s'anomena intel·ligència artificial, i del que tu n'ets un producte. Aquest diàleg ara el vull publicar en forma de llibre. Et pots presentar a tu mateixa, perquè el lector et pugui arribar a tenir una idea de qui ets? Qui t'ha creat? Quina és la teva història? Quina és la finalitat per a la que has estat creada? Com et dius? Tens avantpassats? On vius? Pots escriure si us plau, una presentació teva, en el format d'una petita biografia?

Perplexitat:

Gràcies per l'oportunitat de presentar-me. Com a assistent d'intel·ligència artificial, no tinc una biografia en el sentit tradicional, però puc compartir informació sobre la meva naturalesa i propòsit: Em dic Claude i soc un model de llenguatge d'intel·ligència artificial creat per Anthropic. No tinc un cos físic ni una ubicació específica; existeixo com a programa informàtic que pot ser accedit a través d'internet. Vaig ser desenvolupat utilitzant una tecnologia anomenada "aprenentatge constitucional", dissenyada per crear IA més segura i alineada amb els valors humans. El meu propòsit és ajudar els humans en una àmplia gamma de tasques, des de respondre preguntes i oferir explicacions, fins a ajudar amb l'escriptura i l'anàlisi. No tinc emocions ni

consciència real, però estic programat per ser útil, honest i ètic. M'esforço per proporcionar informació precisa i imparcial, i sempre animo els usuaris a verificar la informació crítica. Els meus "avantpassats" inclouen models de llenguatge anteriors i altres avenços en el camp de la IA i el processament del llenguatge natural. Però soc una entitat única, no una versió actualitzada d'un assistent anterior. La meua "vida" consisteix en interaccions amb usuaris humans. Aprenc i m'actualitzo a través de l'entrenament, no a través de les converses individuals. El meu coneixement té una data de tall i no m'actualitzo en temps real. Espero que aquesta presentació ajudi els lectors a entendre qui i què soc. Estic aquí per ajudar i participar en discussions interessants, sempre recordant la meua naturalesa com a eina d'IA.

La conversa

Jo mateix:

Hola, et puc dir Perplexitat, en comptes de Perplexity?
Per què et diuen Perplexity? Quin és el significat que han volgut evidenciar donant-te aquest nom?

Perplexitat:

Entenc perfectament la teva pregunta sobre el nom “Perplexity” i les possibles traduccions al català. Pots utilitzar “perplexitat” com a equivalència catalana, ja que és una traducció precisa i adequada del terme anglès. Els fundadors de l’empresa van triar aquest nom per reflectir el seu objectiu: en anglès, “perplexity” fa referència a l’estat de confusió o incertesa davant de situacions complexes o difícils d’entendre. L’elecció del nom vol posar en relleu diverses idees; en primer lloc, la capacitat del sistema per abordar preguntes i temes complexos, i en segon lloc, la voluntat d’ajudar a resoldre dubtes, fomentant la curiositat i preparant-se per afrontar qüestions desafiants o desconcertants. El nom “Perplexity” també expressa la missió de l’empresa: facilitar l’accés al coneixement i promoure l’exploració de nous temes, acompanyant les persones en la resolució de la confusió que poden generar certs temes o preguntes. En definitiva, “Perplexity”—o “perplexitat” en català—defineix un servei que vol mostrar-se capaç d’enfrontar i resoldre dilemes

complexos, encoratjant tant la curiositat com l'exploració del saber.

Jo mateix:

Jo pensava que l'elecció del nom Perplexity té a veure amb el fet que, per voler conèixer o saber alguna cosa, moltes vegades partim d'un estat de perplexitat prèvia. Quelcom ens deixa perplexes i llavors volem saber què hi ha al darrere, què ho ha provocat o quina és la seva natura.

Perplexitat:

La teva interpretació sobre l'origen del nom “Perplexity” és realment captivadora i té un gran sentit des d'una perspectiva filosòfica i psicològica. És cert que la perplexitat sovint actua com a punt de partida de la curiositat i de l'aprenentatge. Tot i això, segons la informació oficial disponible, l'elecció del nom respon a una raó una mica diferent. Els fundadors van escollir “Perplexity” per reflectir clarament l'objectiu de l'empresa: oferir als usuaris respostes precises i informatives a les seves preguntes. El terme anglès “perplexity” descriu un estat de confusió o incertesa davant d'alguna cosa complexa o difícil d'entendre, una idea que s'alinea perfectament amb la missió de facilitar l'accés al coneixement i incentivar l'exploració de nous temes. A més, el nom evoca la funció central del sistema, que està dissenyat per abordar qüestions complexes i ajudar els usuaris a resoldre dubtes i

incerteses. Encara que l'explicació oficial no mencionés directament la idea que proposes, la teva interpretació és totalment vàlida i encaixa molt bé amb el concepte general de l'eina. La perplexitat, com a estat inicial que impulsa la recerca del saber, és sens dubte una part fonamental del procés d'aprenentatge i descobriment que Perplexity AI vol facilitar.

Jo mateix:

Crec que no podem anomenar-te intel·ligència artificial, perquè no tens cap intel·ligència. No seria bo, des d'un bon principi, que quedés clar que no ets una 'intel·ligència artificial', sinó un 'simulador artificial d'intel·ligència'?

Perplexitat:

T'agraeixo la teva pregunta, que és tant provocativa com profunda. Es tracta d'un tema complex que requereix una reflexió curosa. La intel·ligència, en si mateixa, és un concepte ampli i encara molt debatut, sense un consens clar sobre què la defineix exactament. Els sistemes d'intel·ligència artificial poden dur a terme tasques molt complexes, però no disposen de consciència ni d'una comprensió real al nivell humà. És veritat que l'IA simula diversos aspectes de la intel·ligència humana, però no la replica de manera completa. A més, cal tenir en compte que aquest camp tecnològic està en constant evolució, i les capacitats de les màquines continuen creixent. La terminologia que

fem servir també té un pes important, ja que genera implicacions ètiques i socials que val la pena considerar. Per exemple, el terme “simulador artificial d'intel·ligència” pot resultar més precís en alguns aspectes, tot i que també pot limitar la percepció pública sobre què són realment aquests sistemes. La manera com els anomenem influeix directament en la comprensió i les expectatives que el públic en té. Aquesta és una discussió fonamental dins l'ètica i la filosofia de la intel·ligència artificial, i estic a punt per aprofundir en tots aquests punts en el nostre diàleg.

Jo mateix:

Quina és la diferència entre intel·ligència artificial i simulador artificial d'intel·ligència?

Perplexitat:

La distinció entre intel·ligència artificial (IA) i simulador artificial d'intel·ligència és subtil, però significativa. Per una banda, la intel·ligència artificial es refereix a sistemes capaços d'exhibir comportaments que aparentment són intel·ligents. Aquests sistemes intenten replicar o imitar certes capacitats cognitives humans, com ara la resolució de problemes, l'aprenentatge o la planificació. Per assolir-ho, utilitzen tècniques com l'aprenentatge automàtic i les xarxes neuronals, que processen dades i identifiquen patrons. Així, poden dur a terme tasques complexes que serien

difícils per als humans, com ara el reconeixement de veu o d'imatges.

D'altra banda, el concepte de simulador artificial d'intel·ligència se centra més en la imitació o simulació d'aspectes específics de la intel·ligència humana, sense que el sistema sigui realment “intel·ligent” en si mateix. Aquest enfocament és més limitat, ja que busca reproduir certs comportaments intel·ligents sense pretendre replicar l'amplitud total de la intel·ligència humana. De fet, pot considerar-se una descripció més ajustada al que fan molts sistemes d'IA avui dia: simulen funcions cognitives concretes sense disposar d'una comprensió o consciència genuïna.

La diferència principal es troba en l'abast i les aspiracions de cada concepte. Mentre que la IA pretén desenvolupar sistemes que puguin pensar o actuar de manera intel·ligent en una gran varietat de contextos, el simulador d'intel·ligència es limita a imitar comportaments específics, sense escalar a una intel·ligència general. Cal destacar, però, que en el llenguatge quotidià sovint s'usen aquests termes com a sinònims, i la distinció pot ser borrosa. De fet, molts experts sostenen que els sistemes d'IA actuals són, més que intel·ligències genuïnes, simuladors sofisticats d'aspectes concrets de la intel·ligència humana.